

Skrevet af Frank Laursen (LAU)

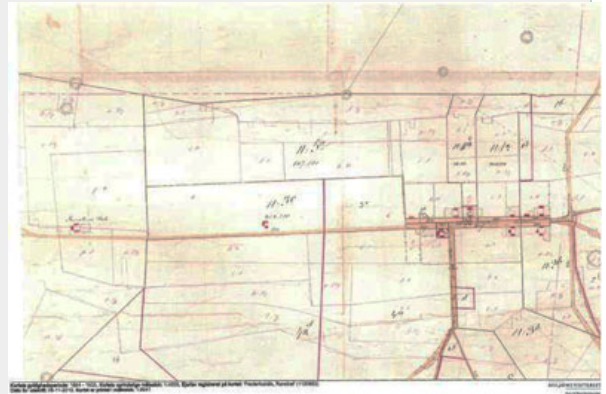
Frederikshåb Vestergård, Bøgvadvej 116 (nedrevet) matr.nr. 3c og 4d Frederikshåb

Vestergårds jord nord for vejen hvor gården lå, hørte oprindeligt til Torgunsminde, matrikel nummer 3 af Frederikshåb, som Peder Johan Petersen Falther havde købt ved kongeligt skøde i 1854.

Den sydlige del med matrikel nr. 4d hørte under matrikel nr. 4 af Frederikshåb, som ligeledes var købt ved kongeligt skøde af Hans Peter Petersen.



Vestergårds placering på kort. Kilde: Kort- og matrikelstyrelsen



Matrikelkort fra perioden 1864 – 1933.

Vestergård ses midt i kortet. Kilde: Kort- og Matrikelstyrelsen.

1859

Jørgen Madsen

Ejendommens jord blev udstykket til Jørgen Madsen, som sandsynligvis har bygget gården efter købet af de to matrikelnumre.

Jørgen Madsen blev tilskødet jorden allerede 24/12 1857 (juleaftensdag!), men skødet blev først tinglæst (tinglyst) i 1859.

De nye bygninger blev forsikret for første gang i 3. kvartal 1862 for i alt 315 rigsdaler, hvilket omfattede stuehus, stald og lade.

På gamle kort ser gården ud til at have været to-længet på dette tidspunkt, så måske var stald og lade sammenbyggede..

Af "Stokholms Optegnelser" fremgår følgende om Jørgen Madsen:

"Vest for byen (Frederikshaab red.) nord for landevejen boede Jørgen Madsen, han havde først boet der hvor brugsforeningen er nu, men så købt den jord af Peder Falther og bygget sin nye ejendom, hans kone Marie var fra Guldbergsminde og de havde børnene Niels som blev lærer i Ringkøbing, og Hanne hun var sypige, hun havde det daarligt ben, gik ved krykke og en stok, hun døde ung, så var der Cesilie og Madsine Caroline og Anne og Mette Catrine og den yngste sønnen Mads. Jørgen Madsen var en gemytlig mand som kunde

fortælle en historie og synge en vise, han var født i et hus nabo til den gamle Norbækgaard i Egtved Sogn, han havde en broder Anders Madsen som boede i Torsted.

Den lille ejendom hvor der nu er Brugsforening, må Jørgen Madsens fader være bleven ejer af, da jeg ved Jørgen Madsen har gået til præsten derfra, han var siden selv ejer af stedet indtil han byggede sin nye sted vest for byen, og da har han vist solgt til Jens Jensen kaldet Bang, som siden boede i Almstok Søndre By.”

Jævnfør folketællingerne fra 1860, 1870, 1880 og 1890

kom Jørgen Madsen fra Egtved sogn og var i 1860 31 år.

Hans kone Marie Kirstine Nielsen var fra Randbøl sogn og var i 1860 24 år.

De havde Jørgen Madsens far Mads Jørgensen boende på aftægt. Han var fra Nørup sogn og var i 1860 58 år. Han nævnes kun i folketællingerne fra 1860 og 1870.

Parret fik til og med folketællingen i 1890 syv børn, 2 drenge og 5 piger.

1900

Hans Christian Hansen

Hans Christian Hansen fik skøde på ejendommen 4/7 1900.

Ifølge folketællingen af 1901 var Hans Christian Hansen født 30/7 1868 i Ringgive sogn.

Hans kone Mette Kathrine Madsen var datter af førnævnte Jørgen Madsen. Hun var født 27/3 1874 i Randbøl sogn.

De havde et plejebarn boende. Antonie Kristina Krestensen født 3/5 1889 i Randbøl sogn.

Parret havde således overtaget konens fødehjem.

1901

Peter Hansen

Peter Hansen overtog Vestergaard ved skøde af 31/8 1901.

(Øvrige oplysninger om Peter Hansen savnes).

1905

Frits Ferdinand Bennetsen

Frits Ferdinand Bennetsen kom i besiddelse af Vestergaard ved en tvangsauktion med påfølgende auktionsskøde af 8/2 1905.

Frits Ferdinand Bennetsen var søn af Plantageopsynsmand Peter Hansen Bennetsen og hustru Ane Mortensen Stokholm, Frederikshaab.

I ”Stokholms Optegnelser” omtales Frederikshaab Skole, opført i 1827 og dens lærere gennem tiden. Stokholms bedstefader Morten Jørgensen Stokholm var muligvis skolens første lærer. Han og hans kone Maren Sejrsdatter kom fra Grindsted Sogn. De havde fem børn, heriblandt Ane Mortensen Stokholm. Hun blev gift med Skovfoged (Plantageopsynsmand) Peter Hansen Bennetsen.

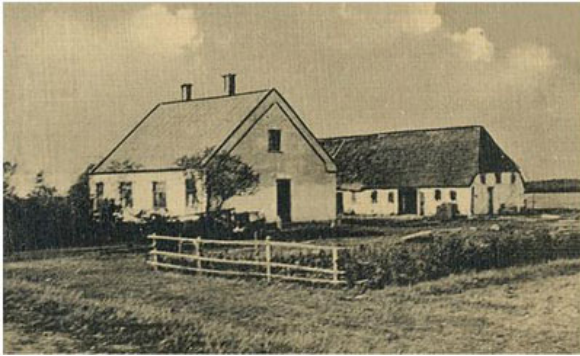
Parret fik tre sønner, heriblandt Frits Ferdinand Bennetsen, som en tid var lærer i Bøvling Øster Skole, men ”som døde som landbruger i Frederikshaab”.

En anden søn, Martin Theodor Bennetsen overtog Vestergaard i 1914.

Den tredje søn Morten, købte en gård i Hofmandsfeldt.

Jævnfør folketællingen af 1906 var Frits Ferdinand Bennetsen født 18/9 1846. Han var ugift, landmand og pensioneret lærer. Han flyttede til sognet i 1899 fra Bøvling. I husstanden indgik Anna Frederike Bennetsen født 6/9 1887, ugift tjenestepige.

Frits Ferdinand Bennetsen døde 26/4 1917, 70 år og ligger begravet på Randbøl Kirkegård.



Vestergaard omkring 1910 set fra sydøst. Foto ved Lokalarkivet i Vandel.

1914

Martin Theodor Bennetsen

Martin Theodor Bennetsen købte Vestergaard af sin broder Frits ved skøde af 27/3 1914.

Martin Theodor Bennetsen født 29/3 1852, søn af Plantageopsynsmand Peter Hansen Bennetsen og hustru Ane Mortensen Hansdatter, Frederikshaab, ejede tillige matr. nr. 3b, 4a (1897) og 4q (1895), alle af Frederikshåb.

Hans hustru Kirsten Marie Bennetsen, født Hansen 7/2 1856 i Hovborg, Lindknud Sogn. Hun var datter af gårdmand Hans Peder Pedersen og hustru Mette Johanne Nielsen, Hovborg.

Parret giftede sig i Lindknud Kirke 11/5 1881. Parret fik 8 børn, 6 drenge og 2 piger. Severin, Frits August, Johannes, Peder, Theodor, Anna og Marie.



Thomas Severin og Johannes Bennetsen

Foto udlånt af Egon Bennetsen, Billund.

Den ene søn Thomas Severin Bennetsen overtog gården i 1923.

Martin Th. Bennetsen døde 31/3 1932 og hans kone Kirsten Marie døde 30/11 1919. Deres gravsten er endnu bevaret på Randbøl kirkegård.

Bemærk at stavemåden i efternavnet blev ændret fra det tidligere brugte Bennetsen til Bennetsen. Det var angiveligt en stavfejl fra sognepræsten Pastor Thistedes side, oplyser Egon Bennetsen, Billund.

1923

Thomas Severin Bennetsen

Thomas Severin Bennetsen var søn af Martin Theodor Bennetsen og hustru Kirsten Marie B, som ejede gården fra 1914. Han overtog gården ved skøde af 29/5 1923.

Han var født 24/6 1892 i Randbøl Sogn Hans kone Kristiane Bennetsen, født Christensen 17/1 1896 i Hvorslev.

Ved folketællingen af 1925 boede deres datter også på gården:

Ellen Kirstine Bennetsen født 29/12 1923 og Carl Friberg Larsen født 22/5 1906, tjenestekarl.

Ved folketællingen fra 1930 nævnes ægteparret og datteren Ellen Kirstine igen, samt

Anton Kristian Bennedsen født 5/1 1923, barn (som ikke var nævnt i FT 1925!?)

Egon Thorkild Bennedsen født 25/1 1929, barn

Aage Petersen født 16/6 1914 i Jerlev, tjenestekarl

Klara Jensen født 17/2 1916 i Randbøl, tjenestepige.

Dertil kom to børn mere, så ægteparret i alt havde fem børn:

Osvald Bennedsen født 6/4 1933 og

Ebba Irene Bennedsen født 2/8 1931 (hun flyttede senere til København).



Vestergaard omkring 1930. Kopi ved John Nielsen, Billund



Thomas Severin Bennedsen. Foto udlånt af Egon Bennedsen, Billund

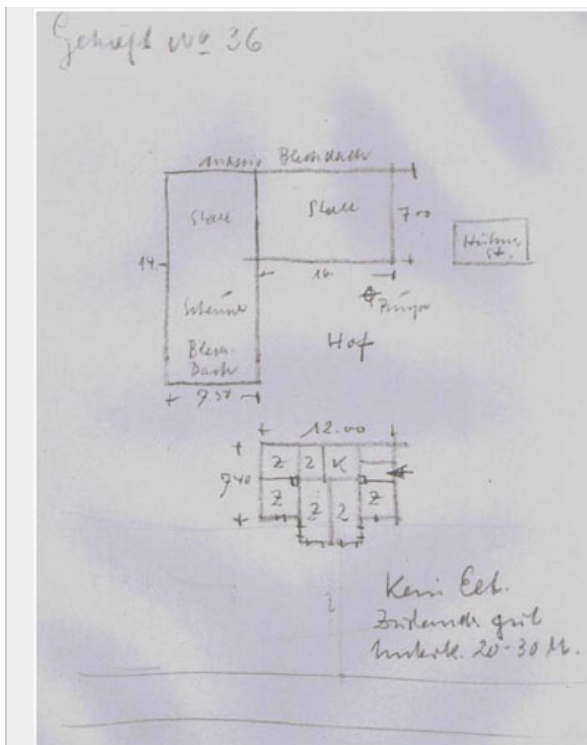
1944

Besættelsen

Vestergaard blev beslaglagt af Den Tyske Værnemagt i foråret 1944 i lighed med mange andre gårde og ejendomme i området for at give plads til den tyske flyveplads Fliegerhorst Vandel syd for Vandel og beboerne måtte forlade deres hjem med kort varsel.

Der er ingen tilgængelige papirer fra beslaglæggelsen af denne gård, men fremgangsmåden og procedurerne i tyskernes overtagelse af ejendommen gennem den danske stats mellemkomst, har givet været den samme som de andre ejendomme i området. Vestergaard blev tildelt tysk nr. 36.

Familien flyttede til Stavshede ved Gesten, hvor de købte en landbrugsejendom på ca. 18 tønder land. Her havde de kun én hest.



Stellvertredente Baurat

(Vicebygningsinspektør) Hermann Süllings
 skitse over ejendommen fra 1943. Der ses, at
 der var bliktag på såvel stald som svinestald,
 pumpe i gården og et lille hønsehuse mod øst.
 Ingen elektricitet, plads til 20-30 mand.

Tilstand: God.

Gården fik en hård medfart gennem besættelsen.

Følgende fremgår af Indenrigsministeriets
 Afviklingsudvalg af 16. maj 1945, Registrering
 Vejle og Ribe Amter, Beskrivelse af Flyveplads
 Vandel:

Matrikel nr. 3c 4d og 4o (4o var den sydlige del af
 4d, som var blevet delt. 4o er hede)

Areal 448850 kvm, ejer Thomas Severin
 Bennedsen, vederlag 47.070 kr.

Landbrugsejendom (418 kvm) 3 længet, Stuehus
 udvendigt pudset og hvidtet, cementtagsten.

Gården anvendt som arbejdsskur og vanrøgtet.
 Alle ruder ude, flere vinduer væk. Hoveddør væk.
 Gulve brudt op. Laden delvis fyldt med størknet

cement. Stalden er fuldstændig ruin.

Gården var forholdsvis god, nu ruin. På mark en
 ny transformator uden installationer

Tilføjet. Egtved, Spjarup matr. nr. 1q 7770 kvm



Luftfoto af området fra 1945. Vestergaard ses
 midt i billedet. Bemærk transformatoren nord for
 gården. Kilde: Flyvertaktisk Kommando.

1947

Thomas Severin Bennedsen tilbagekøbte
 Vestergård af staten ved skøde af 23. juni 1947,
 men var flyttet tilbage på gården allerede i 1946..

Hans søn Egon Bennedsen, Billund fortæller
 følgende om sin barndom på Vestergaard, da
 familien efter krigen var flyttet tilbage til gården fra
 Stavshede ved Gesten.

For det første kunne Egon ikke forstå, hvorfor
 hans far valgte at flytte tilbage til Frederikshaab,
 fordi Vestergaard var blevet fuldstændigt ødelagt
 under krigen og var fuldstændigt tom. Den eneste
 trøst var, at markerne var pænt holdte. Egon
 syntes, at ejendommen i Stavshede havde bedre
 jord.

De begyndte med at have 3-4 køer, som
 indledningsvis var opstaldet i Hønsehuset. Der var
 endnu ikke indlagt elektricitet på gården, så man
 brugte flagermuslygter og petroleumslamper.
 Køerne blev malket i hånden.

Da høsten nærmede sig i 1946, købte Severin
 Bennedsen en aflægger til at høste med.

Bemærk, at det var en aflægger og ikke en selv binder. Så negene skulle bindes op med håndkraft. Aflæggeren havde faderen fundet i Sødoover. Den blev hentet i en Citroen lastbil. Da man skulle til at læsse af, rullede lastbilen i grøften, hvilket Egon husker meget tydeligt. Efterhånden kom landbruget på fode igen og gården blev drevet som et almindeligt alsidigt familiebrug. Der var 10-12 køer med opdræt. Når der skulle handles med dem, kom Kalle fra Fitting. Der var også grise, her var Børge Antonsen handelsmanden. De havde også høns og tillige en del gæs, som gik frit omkring. Gæssene blev hentet af Hans Nissen i Vandel.

Til at drive marken havde man to jyske heste. På markerne dyrkedes sommerrug blandet med byg. Dette blandkorn var nemmere at binde i hånden end rent byg, som var kortstrået, især i tørre somre på sandjorden. Jorden var meget sandet. De var naboer til Randbøl hede. På grund af sandjorden dyrkedes to slags lupiner. Den ene slags var til at pløje ned som forfrugt/gødning, den anden type var til grøntfoder.

Der dyrkedes Wilhelmsburger kålroer, runkelroer og turnips til kreaturerne.

Familien havde anpart i det lokale frysehus og delte en boks med en anden familie. Frysehuset lå ved Sigurd Bennedsens gård og derfor blev det passet af hans kone.

Børnene gik i søndagsskole i Frederikshaab Missionshus. Missionshuset blev i vidt omfang også brugt som forsamlingshus, eksempelvis til juletræsfest for børnene o.s.v.

Egon fortæller endvidere, at han er den eneste, som er tilbage af slægten der bærer navnet Bennedsen, bortset fra en fætter Asger og kusinerne Metha og Karin (Farbror Frits's børn). De bor på Sjælland.

Afdøde Henning Balsgaard Nielsen på Mariesnaade var også Egons fætter.

1958

Osvald Bennedsen

Osvald Bennedsen var født 6/4 1933 som søn af Thomas Severin Bennedsen og hustru Christiane Bennedsen.

Osvald Bennedsen var ungkarl i den tid han sad på Vestergaard.

Da han havde solgt gården i 1963 flyttede han til Billund, hvor han arbejdede for Billund Kommune.

I Billund fandt han Lis Birgit Rasmussen, født 11/6 1940 i Gilbjerg, som han giftede sig med.

Parret flyttede senere i eget hus i Hejnsvig.

Osvald Bennedsen døde 29/8 2007 og ligger begravet på Hejnsvig kirkegård.



Luftfoto af Vestergaard formodentligt fra 1950'erne. Kopi ved John Nielsen, Billund.



Høst på Vestergaard, som ses i baggrunden. På selv binderen Osvald Bennedsen. Stående fra venstre Egon Bennedsens hustru Gerda, Christiane og Thomas Severin Bennedsen. Selv binderen var en Mc Cormick. Hestene var af

jysk race, den nærmeste i billedet hed Musse og den anden Klaus.

Foto udlånt af Egon Bennedsen, Billund.



Foto fra en familiefest for Bennedsenfamilien på Hovborg Kro i 1960'erne. I tredje række fra venstre som nummer to og tre ses Thomas Severin og Kristiane Bennedsen. De tre herrer på bageste række til højre menes at være tre af Thomas Severins brødre, men hvem af dem vides ikke.

Foto udlånt af Egon Bennedsen, Billund.

1963

Edmund Danielsen

Vognmand Edmund Danielsen købte ejendommen for 80.000 kr. jævnfør skøde af 2/4 1963.

Der nævnes i skødet, at gården var på 81 tønder land incl. matr. nr. 1q af Spjarup, som var et mindre stykke eng.

1964

Svend Ib

Svend Ib, Jerlev købte ejendommen for 85.000 kr. ved skøde af 3/4 1964.

Svend Ib var møbelhandler og ejede forretningen Vejle Møbler.

1966

Hans Hjuler

Hans Hjuler og hans hustru Inger var begge

lærere i Rejsby, mens de ejede Vestergaard og kørte frem og tilbage dertil næsten dagligt, indtil de blev pensionerede.

De solgte ejendommen til Skov- og Naturstyrelsen i 1987/88 og flyttede til Juelsminde.



Vestergaard set fra syd i begyndelsen af 1980'erne. Ukendt fotograf. Fotoet findes på Lokalarkivet i Vandel.



Vestergaard anno 1997 set fra hhv. syd og nordøst. Stuehuset havde tidligere været gul ligesom udlængen til højre. Foto udlånt af Egon

Bennedsen, Billund.



Egon Bennedsen snakker med en hest på Damgaard juli 2011. Til højre forfatteren. Foto John Nielsen, Billund.

1988-89

Skov- og Naturstyrelsen, Randbøl

Statsskovdistrikt

Pensioneret skovrider Steffen Jørgensen oplyser, at ejendommen sidst i 1980'erne blev købt af Skov- og Naturstyrelsen for at staten kunne råde over en større del af den fredede Randbøl Hede. Samtidigt købte staten Reventlows Hedegård, Kirstinelyst og et stykke af Randbøl Hede, som hørte under Jægergården. Også en del af den vestlige del af heden, som var ejet af skovejer Jens Grøn, blev opkøbt. Staten kom derved til at eje i alt 755 ha af den fredede Randbøl Hede.



Vestergaard blev revet ned i 1997. På tomten står i dag kun et par store træer tilbage. De blev i sin tid plantet af Thomas Severin Bennedsen.

Kilder og henvisninger:

- Landsarkivet for Nørrejylland
- Randbøl Sogns Museumsforening og Lokalarkiv
- Randbøl Sogn gennem tiderne, 1983
- Kort- og Matrikelstyrelsen
- Egon Bennedsen, Billund
- Lis Nielsen, Billund
- John Nielsen, Billund
- Pens. Skovrider Steffen Jørgensen
- Laila Fyhn, Vandel
- Kirkebøger og folketællinger